

Sak til Landsmøtet

Nr: 5

Saksbehandler: Hans Arne Pettersen

Dato: 26.06.2023

Dok. nr. DM: 1330850

TOTAL REVISJON AV VEDTEKTENE

Forbundsstyret anbefaler landsmøtet å fatte følgende vedtak

- Landsmøtet ber forbundsstyret om å gjennomføre en total revisjon av vedtektene som ser retningslinjer og valgreglement i sammenheng med vedtektene.
- Landsmøtet støtter at forbundsstyret innkaller til ekstraordinært landsmøte i 2024 for å behandle forslag om total revisjon av vedtektene.

Historikk

Det er flere eksempler i NSF's historie på at det har vært behov for å gjennomføre omfattende endringer i vedtektene. Ny organisering av helsetjenesten og behov for å styrke lokalapparatet i NSF medførte at det i 1978 ble iverksatt en organisasjonsutviklings prosess. Dette arbeidet strakk seg over fire år, via ordinære landsmøter i 1979 og 1981 fram til nye vedtekter ble endelig vedtatt på ekstraordinært landsmøte i 1982. Endringene medførte blant annet at strukturen på fylkesleddet ble endret fra 25 til 19 kretser og at de 19 kretsene fikk lønnet kretsleder.

Faggruppene's plass og tilknytning til NSF har vært oppe til behandling og debatt ved mange anledninger de siste 40 årene. Blant annet ble finansiering av faggruppene (den gang landsgrupper) behandlet på landsmøtene i 1983, 1985, 1987 og 1989. På ekstraordinært landsmøte i 1991 ble det vedtatt å fristille faggruppene fra NSF.¹ Alt som hadde med faggrupper å gjøre ble fjernet fra NSF's vedtekter, bortsett fra at Sentralt- og Lokalt Fagråd ble opprettholdt som fora for de som inngikk samarbeidsavtaler med NSF. Faggruppene ønsket seg senere tilbake til en mer formell integrering i organisasjonen og dette ble formelt vedtatt av landsmøtet i 2001.

Fra årsskiftet 2003/2004 fram mot landsmøtet i 2007 ble det gjennomført en omfattende organisasjonsutviklings prosess.² Det ble gjort omfattende endringer i vedtektene blant annet når det gjaldt møtstruktur og lengden på landsmøteperioden. Landsmøtet vedtok også at kravene til struktur, ansvar, oppgave- og funksjonsfordeling samt ressurser og kompetanse som ble vedtatt i saken skulle nedfelles i et eget dokument: «Retningslinjer for NSF. Grunnleggende roller for de enkelte nivåer i organisasjonen».³

¹ Samtlige av faggruppene som eksisterte i 1991 valgte å inngå samarbeidsavtale med NSF.

² LM-Sak 8/2007: Organisasjonsutvikling i NSF.

³ <https://www.nsf.no/om-oss/styrende-dokumenter> velg «Retningslinjer».

Landsmøtene i 2011, 2015 og 2019 behandlet også saker som hadde med endringer i vedtektene å gjøre. På samme måte som i flere andre landsmøter dreide disse sakene seg kun om å gjøre redaksjonelle endringer.⁴

Landsmøtet i 2019 behandlet som kjent også sak om ny fylkesstruktur, og deretter en egen sak som handlet om å justere vedtektene etter den nye organisasjonsmodellen som var valgt. Det ble også lagt til rette for frikjøpte nestledere og administrativ leder. Saken dreide seg ellers grovt sett om å vedta nødvendige endringer i vedtektene som følge av endret organisering fra 19 til 11 fylkesstyres og fylkeskontor.

Bakgrunn for saken

I arbeidet med sak om framtidig organisering av fylkesleddet har forbundsstyret sett at vedtektene i noen tilfeller ikke er i tråd med intensjonene i vedtak fra landsmøtet. I vedtektene § 4, B, Fylkeskontoret slås det fast at: «Fylkeskontoret består av fylkesstyrets leder, nestleder(e) og ansatte. Disse har som hovedoppgaver å utøve administrative tjenester, og ...» Denne formuleringen knytter politisk valgt fylkesleder og ansatte til samme organisasjonsenhet og bidrar til å gjøre skillet mellom politikk og administrasjon utydelig. Formuleringen ivaretar ikke prinsippet for framtidig organisering om at det skal tilrettelegges for å skille politisk og administrativ ledelse på fylkeskontorene som ble lagt til grunn for vurderingene i landsmøtet 2019.

Vedtektene har også bestemmelser som er i direkte motstrid mot hverandre fra og med 01.01.2024. På den ene siden skal fylkesorganisasjonen ledes av et fylkestyre som følger til enhver tid gjeldende fylkesinndeling. Etter vedtektene skal da NSF fra 01.01.2024 ha 15 fylkesstyres fordi Viken, Vestfold og Telemark samt Troms og Finnmark fylker da er delt opp slik at 3 fylker blir til 7. Samtidig må vi forholde oss til vedtektsbestemmelser om at de tre fylkene som skal splittes opp på samme måte som de 8 andre valgt i februar/mars 2023 ble valgt for en periode på 4 år.

Ovennevnte utfordringer og andre vedtektsbestemmelser⁵ som ikke er i samsvar med ny nasjonal fylkesstruktur var medvirkende til at det ble bestilt en ekstern juridisk vurdering. NSF ba om at de tre aktuelle modellene⁶ for organisering av fylkesleddet ble vurdert opp mot gjeldende vedtektsbestemmelser. Den eksterne vurderingen slår bla. fast at:

«Uavhengig av hvilken modell som velges, vil det altså være behov for enkelte endringer i vedtektene, dog på ulike måter avhengig av hvilken modell man faller ned på. Dette innebærer etter vår vurdering at det bør fremmes som en helhetlig sak for landsmøtet, der det tas stilling til fremtidig struktur for fylkesorganisasjonen, overgangen til den aktuelle modellen samt tilpasninger av vedtektene.

På lengre sikt kan det også være formålstjenlig med en mer fullstendig revisjon av vedtektene, slik beskrevet i punkt 9. Vedtektene kan med fordel bli mer presise, og kan også utformes på en måte som gir noe større fleksibilitet i møte med ytre omstendigheter og ulike

⁴ Mindre endringer for å bidra til å tydeliggjøre innholdet og som ikke innebærer realitetsendringer.

⁵ For eksempel om studentrepresentasjon og fylkenes representasjon på landsmøtet. Se for øvrig landsmøtesak om framtidig organisering av fylkesleddet i NSF, kapittelet «Behov for vedtektsendringer».

⁶ 11 fylkesstyres/11 fylkeskontor, 15 fylkesstyres/15 fylkeskontor eller 15 fylkesstyres/11 fylkeskontor (hybridmodellen). Modellene er redegjort for i landsmøtesak om framtidig organisering av fylkesleddet i NSF.

behov. Utfordringene NSF står overfor som en følge av endringene av fylkessammensetningen belyser at det kan være behov for en mer fullstendig gjennomgang av vedtektene. Det kan særlig være behov for å løsrive NSF's fylkesorganisasjon fra Norges geografiske inndeling.»⁷

I denne saken fremmer forbundsstyret sak til landsmøtet som følger intensjonen i andre avsnitt i ovennevnte sitat. Styret mener som advokatfirmaet Hjort at det bør gjennomføres en total revisjon av vedtektene som ser valgereglement og retningslinjer i sammenheng med bestemmelsene i vedtektene.

Nødvendige vedtektsendringer for å kunne iverksette modellen landsmøtet har vedtatt for framtidig organisering i fylkesleddet vil legges fram i en egen landsmøtesak om behandling av vedtekter for valgt modell, jf. første avsnitt i sitatet ovenfor. På den måten sikrer forbundsstyret at den valgte modellen kan iverksettes uavhengig av om landsmøtet støtter forslaget om total revisjon av vedtektene.

Begrunnelser for å gjennomføre en total revisjon av vedtektene framkommer også av landsmøtesak om framtidig organisering av fylkesleddet i NSF.

Vurdering

Vedtekter, valgereglement og retningslinjer er å betrakte som organisatoriske verktøy for å realisere de politiske målene. Den sterke koblingen til det politiske målstyringsverktøyet illustreres ved at § 2 i vedtektene er formålparagrafen.

Vedtektene er foreningens «grunnlov».⁸ De skal legge til rette for effektiv organisering og drift, og muliggjøre at det politiske virket får gode arbeidsforhold. NSF's vedtekter framstår i dag ikke som et godt regelverk som legger til rette for god styring av organisasjonen!

Vedtektene er i noen tilfeller heller ikke i samsvar med intensjonene i landsmøtevedtak, begrepet «fylke» er tvetydig og bestemmelsene er delvis motstridende og legger ikke til rette for effektiv drift av organisasjonen.

Forbundsstyret vil peke på at det i flere landsmøter har vært fremmet forslag, debattert og votert over enkeltsaker som har medført endringer i vedtektene blant annet når det gjelder temaer som autorisasjon, medlemsmøter, etablering av utvalg av tillitsvalgte og flere saker som har med valg å gjøre. Dette er ikke saker som nødvendigvis har medført store strukturelle endringer, men deler av vedtektene er justert uten at disse nødvendigvis er sett i sammenheng med øvrige bestemmelser.

Det er ikke veldig feil å påstå at vedtektene framstår som et «lappeteppe». Bestemmelser er inkonsistente og «flikket på» etter hvert som det har vært behov for å justere disse. Vedtektene framstår nå som fragmenterte og uklare. Noen av vedtektsbestemmelsene er også motstridende og legger ikke til rette for effektiv drift av organisasjonen. Organisasjonen bruker av den grunn mye ressurser på å tolke vedtektene, og ikke sjelden har forbundsstyret måtte dispensere fra vedtektsbestemmelser for at de skal gi mening og virke etter hensikten.

⁷ Notat fra Hjort: «Vedtektenes krav til fylkesorganisering etter ny fylkesinndeling mv» side 17. (Vedlagt)

⁸ Advokat Hansteen fra advokatfirmaet Hjort i saksinnledning til forbundsstyremøtet 27.04.2023.

Man må også svært langt tilbake i tid for å finne en total gjennomgang tilpasset grundige vurderinger basert på organisasjonens behov. Forbundsstyret anbefaler derfor at det gjennomføres en fullstendig revisjon av vedtektene. Dette er et omfattende arbeid som først kan gjennomføres i neste landsmøteperiode.

Innmeldt sak til landsmøte fra NSF Trøndelag

Fra NSF Trøndelag er det meldt inn en sak til landsmøtet⁹ der det foreslås at det skal fremmes en sak om redigering av NSF's vedtekter for landsmøtet i 2023. Forslaget er begrunnet med at dagens vedtekter er vanskelige i praktisk bruk. NSF Trøndelag framholder at det i en del tilfeller er svært vanskelig å henvise presist til vedtektene slik at de kan benyttes i dialogen med andre tillitsvalgte og i fbm. rådgivning i korrekt organisasjonsdrift. Redigeringen av vedtektene skal bidra til at disse blir lettere å navigere i ved daglig bruk og slik at vedtektene overholdes.

Forbundsstyret er enig i at det må gjøres et forbedringsarbeid med vedtektene. Styret mener at det bør gjennomføres et grundigere arbeid med vedtektene enn det som anføres fra NSF Trøndelag, og at dette ikke lar seg gjennomføre slik at det kan legges fram for landsmøtet i 2023. Innspillene fra NSF Trøndelag inngår like vel i denne saken om total revisjon av vedtektene.

Behov for redaksjonelle endringer av vedtektene knyttet til lokal organisasjonsmessig oppbygging

En arbeidsgruppe som ble opprettet etter forrige landsmøte har gjennomført et arbeid med redaksjonelle vedtektsendringer. Hovedfokus har vært § 4 og bestemmelser som har med valg å gjøre. Redaksjonelle endringer vil ikke alene være tilstrekkelig til å oppdatere vedtektene i tilstrekkelig grad. Når det nå er behov for en totalrevisjon av vedtektene, mener forbundsstyret det er hensiktsmessig å se arbeidet med redaksjonelle endringer og en totalrevisjon av vedtektene i sammenheng. Dette vil også være mest fornuftig bruk av organisasjonens ressurser.

Behov for endringer av vedtektene knyttet til organisering av faggruppene

I flere sammenhenger er det argumentert for å frikoble faggruppene lokale organisering fra NSF's lokale struktur¹⁰ og å vurdere mulige vedtektsendringer i denne sammenheng. Argumentasjonen for å gjøre dette er at faggruppene organisering da lettere kan tilpasses faggruppene behov, og at NSF ellers står friere til å tilpasse sin lokale organisering uten at dette får store konsekvenser for faggruppene. Dersom faggruppene skal «frikobles» fra den lokale organisasjonsstrukturen i NSF for øvrig må det gjennomføres vedtektsendringer. Forbundsstyret har også i arbeidet med oppfølging av utviklingsprosjektet i faggruppene anbefalt vedtektsendringer, samt endringer i retningslinjer og valgereglementene.¹¹ Styret vil på samme måte som med redaksjonelle endringer legge arbeidet med endringer av vedtektene knyttet til organiseringen av faggruppene inn i arbeidet med totalrevisjonen av vedtektene.

Retningslinjer

Etter en omfattende OU-prosess vedtok landsmøtet i 2007 (se første side) blant annet hvilke hovedoppgaver fylkesleddet skulle ivareta¹². Før denne tid hadde organisasjonen ikke tilsvarende retningslinjer for organisatorisk drift. Det er i liten grad gjort endringer i disse retningslinjene senere, kun tilført noen få nye oppgaver til de ulike organisasjonsnivåene.

⁹ NSF Trøndelag: Redigering av vedtekter. Side 5 og 6 i vedlegget. (DM#1318994). Vedlagt.

¹⁰ Se blant annet rapport: Lokal organisering i NSF (DM#1329425), side 30. Vedlegges.

¹¹ FS-sak 12/2022 Anbefalinger fra utviklingsprosjektet i faggruppene.

¹² <https://www.nsf.no/om-oss/styrende-dokumenter> velg «Retningslinjer».

Ny fylkesstruktur og arbeidet med framtidig organisering av fylkesleddet i NSF har ikke bare synliggjort behovet for å endre vedtektene, men også at det blir gjennomført et grundig arbeid med ansvars- og oppgavefordelingen i fylkesleddet. I denne sammenheng er retningslinjer for NSF, som inneholder 14 punkter med hovedoppgaver for fylkesleddet i NSF, sentrale. Disse omhandler delvis samme forhold som vedtektene § 4B. Fylkesorganisasjonen, Fylkesstyrets mandat. I andre deler av vedtektene henvises det til retningslinjene, noe som tilsier at man må forholde seg til begge disse styrende dokumentene for å få oversikt.

Forbundsstyret mener retningslinjene må sees i sammenheng med vedtektene, og at retningslinjene må inngå i arbeidet med total revisjon av vedtektene.

Valgreglement

Lokalt og sentralt valgreglement har en lengre historie som styrende dokumenter enn retningslinjene. Bestemmelser som har med valg å gjøre er nedfelt både i lokalt- og sentralt valgreglement og på forskjellige steder i vedtektene. Det henvises fra bestemmelser i det ene av disse styrende dokumentene til bestemmelser i det andre, og i noen grad overlapper de hverandre. Slik sett er forholdet mellom valgreglement og vedtekter tilsvarende forholdet mellom retningslinjene og vedtektene.

Forbundsstyret mener det bør vurderes om bestemmelsene om valg fortsatt skal være strukturert etter hvilket organisasjonsnivå som omtales i vedtektene, og om det er hensiktsmessig at de som skal planlegge og legge til rette for valg fortsatt må lese flere steder i styrende dokumenter om samme forhold. Forbundsstyret mener videre at en total revisjon av vedtektene også må inkludere valgreglementene.

Samlet vurdering

Forbundsstyret anbefaler at det gjennomføres en total gjennomgang og fullstendig revisjon av vedtektene. Det bør i den sammenheng vurderes hvor detaljerte vedtektene skal være og om det er hensiktsmessig at bestemmelser om samme tema skal være nedfelt i ulike styrende dokumenter.

En totalrevisjon og forbedring av vedtektene vil kunne frigjøre tid i administrasjonen og forbundsstyret som ellers ville vært brukt til å tolke bestemmelser, dispensere fra de som ikke virker etter hensikten og midlertidig vedta nye bestemmelser i påvente av landsmøtets endelige behandling.

I landsmøtesak om framtidig organisering av fylkesleddet i NSF¹³ redegjøres det for sammenhengen mellom valgtidspunkt for eventuelt nye fylkesstyrer og denne saken om revisjon av vedtektene. Saken om framtidig organisering må behandles før denne saken om revisjon av vedtektene, fordi saken om organisering legger premissene for når totalrevisjonen av vedtektene bør behandles av landsmøtet. Forbundsstyret mener som redegjort for i saken om organisering at total revisjon av vedtektene må behandles av landsmøtet. Styret vil videre anbefale at det blir innkalt til ekstraordinært landsmøte dersom styrets forslag i saken om framtidig organisering av fylkesleddet og forslaget i denne saken får landsmøtets støtte.

¹³ Kapitlet om tidspunkt for iverksetting av valgt organisasjonsmodell – overgangsordning (side 23-24).

Dersom det blir aktuelt å innkalle til ekstraordinært landsmøte for å behandle vedtektsendringer bør det vurderes om dette kan gjennomføres digitalt. Det er innhentet et pristilbud på EV ekstraordinært landsmøte fra årets landsmøtehotell, Clarion Hotel & Congress Oslo Airport. Et todagers møte vil hos dem totalt koste kr. 862 000 som inkluderer grupperom, dagpakke, 3-retters festmiddag og standard enkeltrom. Festmiddagen i tilbudet kan godt erstattes av en enklere middag – noe som vil redusere kostnadene. Reiseutgifter vil komme i tillegg.

Med vennlig hilsen
Norsk Sykepleierforbund

Lill Sverresdatter Larsen
forbundsleder

Rune Hallingstad
generalsekretær

Landsmøtets endelige vedtak (Når saken arkiveres)

Vedlegg:

- Notat fra Hjort fra 16. april 2023: «Vedtektenes krav til fylkesorganisering etter ny fylkesinndeling mv». (DM#1317727)
- Notat fra Hjort av 7. juni 2023: «Vedtektsendringer». (DM#1327697)
- NSF Agder: Landsmøtesak 2023 - Endringer av vedtektene ved 15 fylkesstyrer. (DM#1318772)
- NSF Agder: Landsmøtesak 2023 - Demokratiet i NSF – endring av valg av fylkesstyre og landsmøtedelegater. (DM#1318078)
- NSF Trøndelag: Landsmøtesak 2023 - Redigering av vedtekter. Side 5 og 6 i vedlegget. (DM#1318994).
- Rapport: Lokal organisering i NSF (DM#1329425).